

УМОВИ УКЛАДАННЯ ШЛЮБУ

ФМТП 3-8

Кобиланський Михайло

Вступ

У добре влаштованій державі першими законами повинні бути ті, які регулюють шлюб.

Платон

Шлюб являє собою відносини між чоловіком і жінкою, де незалежність обох сторін однакова, залежність – обопільна, а обов'язки – взаємні

Л. Анспахера

Вступ

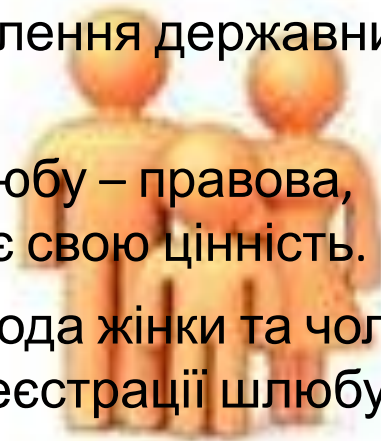
Статтею 21 Сімейного кодексу України визначено, що шлюбом є сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований у державному органі реєстрації актів цивільного стану.

Не є підставою для виникнення у жінки та чоловіка прав та обов'язків подружжя:

- 1) Проживання однією сім'єю жінки та чоловіка без шлюбу
- 2) Релігійний обряд шлюбу, крім випадків, коли релігійний обряд шлюбу відбувся до створення або відновлення державних органів реєстрації актів цивільного стану.

Притягальна сила державної реєстрації шлюбу – правова, психологічна, морально-етична – зберігає свою цінність.

Умовами вступу в шлюб є взаємна вільна згода жінки та чоловіка на укладення шлюбу, досягнення на день реєстрації шлюбу шлюбного віку та відсутність перешкод до укладення шлюбу.

УМОВИ

Під умовами укладення шлюбу слід розуміти обставини, наявність яких необхідна для того, щоб шлюб мав юридичну силу.

Позитивні умови

Їх наявність дає
можливість
укладення шлюбу.

Негативні умови

Їх відсутність дає
можливість
укладання шлюбу
(перешкоди до
укладення шлюбу).

УМОВИ

□ Досягнення шлюбного віку (ст. 22 СК)

Відповідно до ст. 23 СК право на шлюб мають особи, які досягли шлюбного віку. За СК ч1. ст 23, особи які досягли 18 років.

СК передбачає можливість надання права на шлюб особі, яка ще не досягла шлюбного віку.

Відповідно до ч. 2 ст. 23 за заявою особи, яка досягла 16 років. Їй лише надається право на шлюб, якщо буде встановлено, що таким чином захищаються її інтереси (фактичне утворення сім'ї, вагітність, народження дитини, тяжке захворювання тощо). Суд розглядає заяву за правилами окремого провадження, повідомивши про це батьків і піклувальників неповнолітньої особи.

СК не встановлює ні різниці у віці між особами, що бажають зареєструвати шлюб, ні віку, по досягненні якого особа вже не може одружитися.

УМОВИ

□ Добровільність шлюбу (ст. 24 СК).

Шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки та чоловіка, примушення їх до укладення шлюбу не допускається.

Діяти вільно може лише дієздатна особа.

Виходячи з цього, недієздатна особа, а також особа, що формально була дієздатною, але на момент реєстрації шлюбу страждала на тяжкий психічний розлад, перебувала у стані алкогольного, токсичного, наркотичного сп'яніння, в результаті чого не усвідомлювала значення своїх дій або не могла керувати ними, не має права на укладення шлюбу.

Перешкоди

Перешкоди для вступу в шлюб визначено в ст. 25, 26 та ч.2 ст. 24 Сімейного кодексу України.

- **Перебування хоча б однієї з сторін в іншому зареєстрованому шлюбі.**

Дана заборона відповідає принципу моногамії і належить до абсолютної заборони, тобто ні за яких умов цей шлюб не може бути дійсним.

Сучасне сімейне законодавство не містить заборони на вступ до наступного шлюбу за чисельністю його попередніх укладень.

Перешкоди

- **Знаходження жінки та чоловіка між собою у родинних зв'язках** прямої та в деяких випадках побічної (бокової) лінії споріднення та відносинах, що прирівнюються до родинних.

Відповідно до ст. 26 СК не допускається укладення шлюбу:

- між родичами прямої лінії споріднення;
- між рідними (повнорідними і неповнорідними) братами і сестрами;
- між двоюрідними братами і сестрами;
- між рідними тіткою, дядьком і племінником, племінницею;
- між усиновлювачем і усиновленим;
- між дітьми, що були усиновлені усиновлювачем.

Перешкоди

Заборону реєстрації шлюбів у цих випадках можна поділити на

заборону абсолютну і заборону відносну.

Заборона абсолютна характерна для шлюбів між родичами прямої лінії

споріднення. Родичами прямої лінії споріднення визнаються особи, які

походять один від одного – батьки і діти, онуки і баба, дід тощо.

Абсолютною є також і заборона шлюбів між деякими з родичів побічної лінії

споріднення, тобто тими, хто має спільного предка, а саме заборона шлюбів між рідними братами і сестрами.

До побічної лінії споріднення відносять також і двоюрідних братів і сестер,

тіток і дядьків тощо.

Закон забороняє укладення шлюбів між двоюрідними братами і

Перешкоди

Закон забороняє укладення шлюбів між усиновлювачем і усиновленим та між дітьми, що були усиновлені усиновлювачем.

Між тим, з цього правила існує виняток. За рішенням суду може бути надане право на шлюб між рідною дитиною усиновлювача та усиновленою ним дитиною, а також між дітьми, що були усиновлені ним (ч. 4 ст. 26 СК).

У випадку скасування усиновлення допускається укладення шлюбу між усиновлювачем і усиновленою ним дитиною (п. 5 ст. 26 СК).

Перешкоди

□ Визнання особи недієздатною (п. 3 ст. 39 СК).

Фізична особа може бути визнана судом недієздатною, якщо вона внаслідок хронічного стійкого психічного розладу не здатна усвідомлювати значення своїх дій та (або) керувати ними (ст. 39 ЦК).

Згода — обов'язкова умова одруження, а особа, визнана недієздатною, не усвідомлює значення своїх дій, а отже, і не може усвідомлювати

наслідки даної згоди на одруження.
Порядок визнання громадянина недієздатним встановлений цивільним процесуальним законодавством.

Перешкодою до укладення шлюбу є недієздатність особи, що вступає в шлюб, встановлена рішенням суду до державної реєстрації укладання шлюбу.

Перешкоди

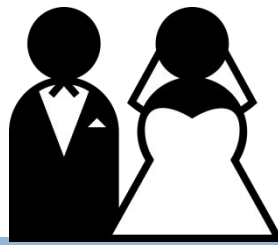
Якщо ж людина визнана недієздатною після укладення шлюбу, то дана обставина може розглядатися в якості підстави для розлучення з ініціативи другого з подружжя (ст. 19 СК), але не для визнання шлюбу недійсним.

Психічні захворювання в тій чи іншій формі, а також інші хвороби, не стали підставою для визнання особи судом недієздатним, не є перешкодою до укладання шлюбу.

А якщо шлюб був зареєстрований, не дивлячись на те що в момент його укладення психічний розлад особи було очевидно, хоча рішенням суду недієздатність особи і не встановлена, то шлюб в подальшому може бути визнаний судом недійсним через порушення умови, передбаченого ст. 12 СК, тобто відсутності добровільного усвідомленої згоди на одруження.

У той же час обмеження дієздатності громадянина внаслідок зловживання спиртними напоями або наркотичними засобами (ст. 30 ЦК) не є перешкодою до укладення шлюбу.

Висновок

Однією з основних підстав утворення сім'ї та виникнення сімейних правовідносин є шлюб. Поняття шлюбу раніше не було закріплене в законі і тлумачилося по-різному.

У Сімейному кодексі України шлюбом визнається сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований у державному органі реєстрації актів цивільного стану.

Характерними ознаками шлюбу як юридичної категорії є: захист з боку держави; обов'язковість встановленої державою форми; добровільність; моногамність; рівноправність; довічність.

Порушення вимог закону щодо перешкод до укладення шлюбу призводить до недійсності такого шлюбу.

**Дякую
за увагу!**